

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-516/23 – 1

Lieta C-516/23

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 10. augusts

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Frankfurt am Main (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 8. augusts

Prasītāji:

NW

YS

Atbildētāja:

Qatar Airways

Landgericht Frankfurt am Main [Frankfurtes pie Mainas apgabaltiesas]

24. civillietu palātas

[..]

lēmums

lietā

1. NW [..], 30989 Gērdene [*Gehrden*]
2. YS [..], 30989 Gērdene [*Gehrden*]

- prasītāji -

[..]

pret

Qatar Airways [..] 60327 Frankfurte pie Mainas

- atbildētāja -

[..]

2023. gada 8. augustā *Landgericht Frankfurt am Main* 24. civillietu palāta [..] nolēma:

tiesvedība paliek apturēta.

Saskaņā ar LESD 267. pantu Eiropas Savienības Tiesai uzdot šādus Savienības tiesību interpretācijas jautājumus:

1) vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažieris ceļo bez maksas saskaņā ar šīs regulas 3. panta 3. punkta pirmo variantu, ja viņam par biļeti ir jāmaksā tikai nodevas un gaisa satiksmes nodokļi?

2) Gadījumā, ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši:

vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) ir jāinterpretē tādējādi, ka runa nav par sabiedrībai (netieši) pieejamu biļetes cenu šīs regulas 3. panta 3. punkta otrā variantā izpratnē, ja lidojums ir rezervēts gaisa pārvadātāja rīkotas akcijas ietvaros, kas bija ierobežota laikā un apjomā, un kura bija pieejama tikai noteiktai profesiju grupai?

3) Gadījumā, ja atbilde arī uz otro jautājumu ir noliedzoša un tiek nospriests, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) ir piemērojama:

a) vai regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka starp sākotnēji rezervēto un atcelto lidojumu un vēlamo maršruta maiņu vēlākā datumā ir jāpastāv saiknei laika ziņā?

b) ja šādai saiknei ir jāpastāv, kā tā laika ziņā būtu jānosaka?

Pamatojums

Prasītāji lūdz maršruta maiņu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) (turpmāk tekstā – “Pasažieru tiesību regula”) 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

Prasītājiem bija apmaksāta un apstiprināta rezervācija pie atbildētājas kā apkalpojošā gaisa pārvadātāja [...] maršrutā Frankfurte pie Mainas caur Dohu uz Denpasaru [*Denpasar*], kā arī attiecīgi atpakaļceļa lidojumi. Rezervācija tika veikta 2020. gada 5. augustā. Atbildētāja atcēla lidojumus 2020. gada 13. septembrī. Atbildētāja līdz 2022. gada pavasarim neveica lidojumus uz Denpasaru. Prasītāji 2022. gada 8. augusta elektroniskā pasta vēstulē, nosakot termiņu līdz 2022. gada 18. augustam, lūdza veikt pārvadājumu ar atbildētāju tajā pašā maršrutā 2022. gada 20. oktobrī (turpceļa lidojums) un 2022. gada 7. novembrī (atpakaļceļa lidojums). Terminam beidzoties bez rezultāta, prasītāji rezervēja lidojumus, izmantojot 140 000 jūdzes *American Airlines* programmā un iztērējot 394,62 EUR. Rezervācijas dienā lidojumu tirgus cena bija 4276,36 EUR.

Prasītāji rezervēja aviobiļetes atbildētājas rīkotās akcijas *MEDICS* ietvaros, kas bija ļoti ierobežota laikā. Šī akcija bija paredzēta tikai noteiktai profesiju grupai (ārstiem). Prasītājiem par lidojumiem bija jāmaksā tikai nodokļi un nodevas.

Atbildētāja norāda, ka Pasažieru tiesību regula jau saskaņā ar Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punktu nav piemērojama. Prasītāja esot rezervējusi aviobiļetes atbildētājas rīkotās akcijas *MEDICS* ietvaros, kas bija ļoti ierobežota laikā. Viņai esot bijis tikai jāsamaksā nodevas un gaisa satiksmes nodokļi un tādējādi viņa lidojuma biļetes esot iegādājusies bez maksas.

No vienas puses prasības apmierināšana ir būtiski atkarīga no tā, vai šajā lietā ir piemērojama Pasažieru tiesību regula.

Prasītāji iegādājās aviobiļeti atbildētājas rīkotas akcijas ietvaros. Prasītājiem bija jāmaksā tikai gaisa satiksmes nodokļi un nodevas. Šajā saistībā iesniedzējtiesai vispirms rodas jautājums, vai šādā gadījumā pasažieris ceļo "bez maksas" Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punkta pirmā varianta izpratnē.

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzīga, t.i., pasažieris neceļo bez maksas gadījumā, ja viņam ir jāsamaksā vienīgi nodokļi un nodevas, tad lēmums par apelācijas sūdzību joprojām ir atkarīgs no tā, vai akcijas *MEDICS* gadījumā runa ir par samazinātu biļetes cenu, kas sabiedrībai nav tieši vai netieši pieejama.

Attiecīgie lidojumi tika rezervēti šīs atbildētājas rīkotās akcijas ietvaros, kas bija ierobežota laikā un kura bija pieejama tikai noteiktai(-ām) profesiju grupai(-ām).

BGH [Federālā augstākā tiesa] savā 2021. gada 21. septembra spriedumā (X ZR 79/20) ir nospriedusi, ka samazināta biļetes cena, ko gaisa pārvadātājs piešķir uzņēmuma, kas noslēdzis attiecīgu pamat nolīgumu, darbinieku darījumu lidojumiem, esot sabiedrībai pieejama Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punkta pirmā varianta izpratnē. *BGH* nolēmums šajā ziņā ir balstīts uz pieņēmumu, ka biļetes cena esot sabiedrībai pieejama, ja tā esot paredzēta nenoteiktam personu skaitam, kurām ar gaisa pārvadātāju neesot īpašu attiecību, kas pārsniedzot (potenciālo) klientu attiecības. Īpašas attiecības šajā izpratnē pastāvēt tikai tad, ja priekšrocības piešķiršanas mērķis nav tikai pārdošanas apjoma palielināšana, reklāma vai klientu piesaistīšana, bet gan sadarbība vai citas īpašas attiecības.

Saskaņā ar vispārpieņemto izpratni jēdziens “sabiedrība” apzīmējot nenoteiktu personu skaitu, kuras nav īpaši savstarpēji saistītas. Saskaņā ar šiem kritērijiem biļetes cena sabiedrībai esot pieejama pat tad, ja ne katrs potenciālais klients to var iegūt. Noteicošais drīzāk esot tas, vai attiecīgo personu skaitu ir iespējams pietiekami precīzi noteikt un vai šīs personas ir pietiekami savstarpēji saistītas un kā slēgts personu loks var tikt nošķirtas no sabiedrības. Attiecībā uz uzņēmumam piemērojamo biļešu cenu *BGH* ir nospriedusi, ka neesot pietiekami ciešas saiknes starp privileģētajām personām, ja, lai gan piedāvājumi nav pieejami visiem, tomēr privileģēto personu lokam kopīgs esot tikai tas, ka tie atbilst noteiktajiem kritērijiem.

Līdzīgi tā tas ir arī šajā gadījumā. Akcija nebija pieejama ikvienam, bet gan tikai atbildētājas noteiktai personu, proti, profesiju grupai. Tādēļ iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai *BGH* judikatūra ir piemērojama arī šajā lietā, tādējādi runa ir par sabiedrībai pieejamu biļetes cenu, kas ļauj piemērot Pasažieru tiesību regulu.

Iesniedzējtiesa šajā gadījumā pieņem, ka atbildētājas rīkotā akcija nav nedz biežu lidojumu programma, nedz komerciāla programma Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punkta otrā teikuma izpratnē.

Gadījumā, ja atbilde uz iepriekš minēto pirmo un otro jautājumu ir noliedzoša, t.i., Pasažieru tiesību regula ir piemērojama, tad lēmums ir atkarīgs arī no tā, vai maršruta maiņai saskaņā ar Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu ir jābūt saiknei laika ziņā ar sākotnēji rezervēto ceļojumu.

Saskaņā ar *OLG Köln* judikatūru (*OLG Köln* spriedums, 2021. gada 26. februāris, 6 U 127720; *OLG Köln* spriedums, 2022. gada 6. maijs, 6 U 219/21) pasažieris atbilstoši Pasažieru tiesību regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktam un 8. panta 1. punkta c) apakšpunktam lidojuma atcelšanas gadījumā principā apkalpojošajam gaisa pārvadātājam varot pieprasīt mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim vēlākā dienā (nekā iespējami agrākais, skat. Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta b) apakšpunktu) atbilstīgi viņa vēlmēm, ja ir pieejamas brīvas vietas. No tiesību normas interpretācijas izrietot, ka, lai gan maršruta maiņa esot jānodrošina bez maksas, taču tai ir jābūt arī laika ziņā saistītai ar sākotnējo ceļojumu. Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertais formulējums “mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim pēc iespējas agrāk” norādot uz nepārprotamu saikni laika ziņā ar pasažiera sākotnējo ceļojuma plānu. Tādēļ attiecībā uz Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu – “mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim vēlākā dienā atbilstīgi pasažiera vēlmēm, ja ir pieejamas brīvas vietas”, atbilstoša interpretācija esot acīmredzama. *OLG Köln* šajā ziņā pamatojas uz tiesību normas jēgu un mērķi un norāda, ka Pasažieru tiesību regulas mērķis atbilstoši tās regulatīvajai struktūrai esot aizsargāt pasažierus tikai attiecīgā ceļojuma laikā. Pasažieru tiesību regulas tiesību normās netiekot pasažierim piešķirtas tiesības patvaļīgi bez maksas mainīt maršrutu, kas nekādā veidā nebūtu saistīts ar plānoto ceļojumu, piemēram, uz lidojumu pēc sākotnēji plānotā ceļojuma īpaši dārgā

ceļojuma laikā. Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta gadījumā būtībā runa esot par sava veida garantijas prasību līguma neizpildes gadījumā. Tomēr ar Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta a) apakšpunktu rezultātā *ex nunc* tiekot pamatotas tiesības uz līguma atcelšanu, ciktāl tas vēl nav izpildīts vai tam nav jēgas. Attiecīgi Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā runa esot par tiesībām uz saistību vēlāku izpildi, kuras satura ziņā būtībā ir saistītas ar gaisa pārvadājumu līgumu. Šādas tiesības principā esot saistītas ar sākotnēji plānoto ceļojumu. Tas, vai šajā ziņā nepieciešamā saikne ir ievērota, esot atkarīgs no plānotā ceļojuma apstākļiem, turklāt tiesības uz pārvadājumu saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem parasti esot kvalificējas kā relatīvi fiksēta termiņa darījums. Pakalpojuma sniegšanas laika neievērošanas gadījumā neiestājoties [pakalpojuma izpildes] neiespējamība, gaisa pārvadājuma pakalpojumu varot sniegt vēlāk, taču kreditoram esot tiesības atkāpties no līguma. Tomēr pakalpojuma sniegšanas laika ievērošana esot tik būtiska, ka darījums esot nesaraujami saistīts ar savlaicīgu pakalpojuma sniegšanu. Tas, kad pakalpojuma sniegšana ar novēlošanos (ielidošana) pasažierim vairs neradot jēgu un vairs neesot uzskatāma par izpildījumu, tātad, ir kļuvusi neiespējama, esot atkarīgs no pasažiera sākotnējā ceļojuma plāna. Nekas cits neizrietot arī no nesaistošajām Komisijas skaidrojošajām pamatnostādnēm par Pasažieru tiesību regulu (OV 2016, C 214, 5. lpp.) un to papildinājumu saistībā ar Covid-19 (OV 2020 CI 89, 1. lpp.). Komisijai nav viennozīmīgs viedoklis, ka uz tiesībām, kas izriet no Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta, varētu atsaukties arī pēc vairākiem gadiem saistībā ar pavisam citu ceļojumu.

Attiecīgi tiesības uz kompensāciju sakarā ar iekāpšanas atteikumu atbilstoši Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktam šajā gadījumā ir izslēgtas. Tomēr iesniedzējtiesa uzskata par apšaubāmu to, vai tiesību normas formulējumu var interpretēt tādējādi, ka ir jāpastāv saiknei laika ziņā starp sākotnējo lidojumu un aizstājošo pārvadājumu kā nerakstītai pazīmei. Katrā ziņā tiesību normas formulējumā šāds pamats nav atrodamas, tāpēc šis interpretācijas jautājums tagad ir jāiesniedz izskatīšanai Tiesā.

[..]